

MOŽNOSTI VYUŽITÍ CANISTERAPIE PŘI PRÁCI S DĚTMI

Aktivity, edukace a terapie realizované ve školských zařízeních

Implementace canisterapie do pedagogických či speciálně pedagogických přístupů v mateřských, základních školách a základních školách speciálních se stává stále populárnější. V praxi se často setkáváme s nedostatečnou informovaností pedagogů, speciálních pedagogů či asistentů pedagoga o možnostech využití canisterapie u dětí a mládeže. Aktivity, edukace a terapie za přítomnosti psa mají pestrou škálu činností, lze je využít při rozvoji kognitivních a sociálních kompetencí dítěte, podpoře praktických dovedností, posilování motorických dovedností, podpoře emocionální oblasti a aktivizaci.

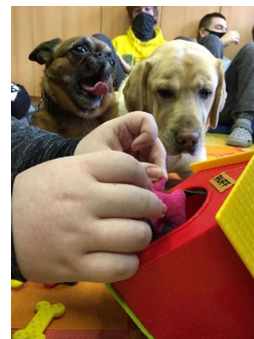
Hrubá motorika, koordinace pohybů

Pes přirozenou a nenásilnou formou motivuje děti a mládež k aktivnímu trávení času. Aktivity se psem mohou být velmi pestré, vždy je nutné respektovat zdravotní stav každého dítěte, jeho reálné možnosti aktivního zapojení do programu a bezpečnost všech účastníků (včetně psa). Při zvolených činnostech lze též nacvičovat koordinaci pohybů (pod, nad, do, okolo, vpravo, vlevo) či prostorovou orientaci například během procházky se psem v přírodě/budově zařízení.

Jemná motorika

Do oblasti jemné motoriky zahrnujeme pohyby ruky, uchopování a manipulaci s drobnými předměty. Tyto činnosti jsou řízeny aktivitou drobných svalů rukou, úst a očí. Koordinace oko-ruka je nezbytná pro výkon manuálních činností a její správné osvojení napomáhá při osvojování čtení a psaní. Trénování jemné motoriky lze realizovat v každodenních činnostech (pomoc při úklidu, vaření, umývání nádobí apod.), nácvičení samoobslužných činností (oblékání – manipulace s knoflíky, zipy; obouvání – tkaničky apod.) či prostřednictvím hry s motorickými hračkami (podpora zapojování svalů prstů a ruky).

- ✓ Uděláme tunel, co vy na to? Seřadte se, stůjte těsně za sebou, rozkročte se tak, aby pes mohl bez jakýchkoli problémů pod vámi projít.
- ✓ Kdo asi vyhraje a bude rychlejší? Vy nebo Otík? Pozor, on je rychlý jako blesk ☺. Takže začínáme....sedni....lehni....vstaň...panáček.....

- ✓ Chvilku jsem nechala Aladina bez dohledu a on někam schoval všechny připravené hračky. Mohl by ses, prosím, podívat co je uvnitř domečku?
- ✓ Pomohl bys, prosím, Arwen obléct obojek? Vyber ten správný, který má modrou barvu a pokus se jí ho nandat.
- ✓ Abby je velmi mlsná a nejvíce jí chutná mňamka ze zeleného pamlskovníku. Pokusíš se ho najít a otevřít? Koukni, jak je Abby zvědavá, co tam asi bude.

Komunikativní kompetence

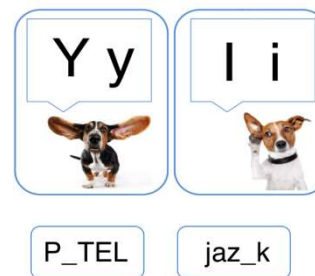
Vhodně zvolenými aktivitami dochází ke zkvalitňování řečových projevů, rozšiřování slovní zásoby (aktivní, pasivní) či k osvojování gramatických pravidel. Důležité je nejen s dítětem komunikovat – hovořit, ale i naslouchat mu. Pokud je činnost dětmi kladně přijímána, vede je k další, spontánní, komunikaci se psem či svým okolím. V rámci rozvoje této kompetence lze využívat různých her, prohlížení obrázků, povídání na předem připravená témata či zpívání písniček.

- ✓ Mám tady obrázek, poznáte, co na něm je? ....Ano, máte pravdu, pes se koupe ve vaně. Co všechno si musíme připravit, když chceme psa vykoupat?
- ✓ Znáte pohádku o hladovém pejskovi? Já si na žádnou nevzpomínám, tak co kdybychom spolu zkusili jednu takovou vymyslet?

Procvičování osvojeného učiva

Průběžné upevňování učiva prostřednictvím canisterapie je jedna z hojně využívaných technik. Díky vhodným didaktickým materiálům lze osvojované učivo vizuálně a smyslově podpořit, pracovní tempo a zvolené metody práce jsou upravované s ohledem na individuální vzdělávací požadavky dítěte. Procvičování osvojeného učiva za přítomnosti psa napomáhá kompenzovat nedostatky, podporuje efektivnější interakci mezi žákem a dobrovolníkem a v neposlední řadě slouží k aktivizaci dítěte při plnění úkolů. Pes přijímá dítě bezpodmínečně, čímž snižuje pocity neúspěchu, nejistoty, únavy nebo nechuti ke spolupráci.

- ✓ Podívej se, jak má ten pes dlouhé chlupy. To by bylo, kdyby měl v kožichu nějakou blechu. Zkusíš se podívat, zda nějakou nenajdeš?
- ✓ Jdeme na nákupy, co říkáte? Potřebovali bychom pořídit nějaké věci pro pejska, co mu koupíš ty?

Kognitivní funkce

Role kognitivních funkcí je pro člověka velmi důležitá a zcela nezastupitelná. Myšlenkové procesy umožňují člověku učit se, zapamatovat si a přizpůsobit se měnícím se podmínkám okolního prostředí. Do této oblasti náleží i schopnost koncentrace, rychlost zpracování informací, emocionální seberegulace, řeč a schopnost vyjadřování, porozumění nebo řešení problémů. Kognitivní funkce lze průběžně posilovat, přičemž v canisterapii se většinou zaměřujeme na trénování paměti, poznávacích funkcí, rozvíjení pozornosti, časoprostorovou orientaci a plynulost myšlení.

- ✓ Podívej se na obrázky, jak jdou za sebou. Pojd', pojmenujeme je společně – kostička, miska, pes, bouda. Pořádně si obrázky zapamatuj, klidně si pořadí ještě zopakuj. Teď obrázek schováme a schválně jestli zvládneš vybrat ty správné.

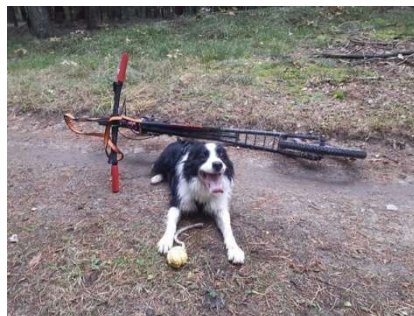
Metoda polohování

Jedná se o specifickou metodu canisterapie, jež je využívána převážně u osob s tělesným či kombinovaným postižením, kdy dochází k přímému fyzickému působení psa na člověka. Při polohování je potřeba zajistit klidné prostředí, aby nedocházelo k narušování terapie. Ideálně polohujeme na zemi, na měkké podložce a za tlumeného osvětlení. Prožitek z polohování může být podpořen přiložením dlaně dítěte na místo, kde je dech a tep psa dobře vnímatelný, nebo můžeme spolu s ním psa asistovaně hladit. Pro zajištění fyziologicky správné pozice používáme k dopolohování těla různé pomůcky dle individuálních potřeb dítěte a doporučení fyzioterapeuta. Na polohovací jednotku by mělo být vyhrazeno dostatečné množství času. Samotné polohování trvá standardně okolo 30 minut. Specifičnost a velká náročnost této metody vyžaduje blízký kontakt a důvěru obou zúčastněných stran. Více kde jinde zde platí pravidlo, že v případě jakékoli psychické či fyzické nepohodě dítěte či psa je polohování ihned přerušeno nebo ukončeno.

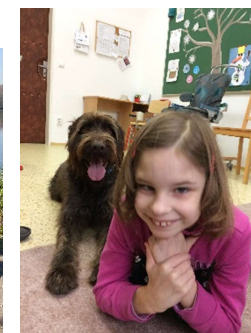
Distanční forma canisterapie

Její přínos je nezastupitelný zejména v situacích, kdy canisterapie nemůže být pravidelně realizována po delší časový úsek. Příčinou mohou být překážky na straně přijímajícího zařízení, dobrovolníka se psem či například na základě nařízení vlády z důvodu nepříznivé epidemiologické situace. Fotky či krátká videa psů podporují kladný vztah mezi všemi účastníky canisterapie, lze je využít jako prostředek pro rozvoj slovní zásoby, fantazie, aktivizace dětí apod.

- ✓ Roky si byl pořádně protáhnout tělo a vyzkoušel si běh s koloběžkou. Co jsi dnes dělal ty? Byl jsi také sportovat? Jaký sport máš nejraději?
- ✓ Celine pilně trénuje na zkoušky retrieverů. Pamatujete si, jaký pes by měl umět aportovat pernatou zvěř? Znáte i jiné možnosti využití psa?

I pouhá přítomnost terapeutického psa ve školním prostředí pozitivně ovlivňuje skupinovou dynamiku třídy, emoční ladění všech účastníků (nejen dětí, ale i personálu školského zařízení) a poskytuje dětem pocit jistoty a bezpečí.

Výcvikové canisterapeutické sdružení Hafík, z.s.
Domanín 150, 379 01 Třeboň
Email: ludmila.cimlova@canisterapie.org
Tel.: 777 153 845
www.canisterapie.org